

igazgatók ezek alapján vezethetik kollegáikat az új gondolkodásmód felé, mely főként a kompetencia légréteget alkotva pozitív módon hat a diákokra és kollegáikra is.

Linda Metcalf itt bemutatott könyve valóban segítség a gyakorló pedagógusoknak. Igazi kézikönyv, mellyel a diákok magatartásában és a tanulmányaikban előforduló problémákat lehet kezelni. A jól érthető, konkrét és mindennapi példák alkalmazásával, a pontos útmutatókkal és űrlapokkal megtanulhatja az olvasó, hogy miképpen változtasson módszerein, milyen technikákat alkalmazzon az egyes esetek kapcsán. **A könyv olvasása után valóban lehetségessé válik a másképp gondolkodás, és az, hogy a diákokra egy, az eddigiektől eltérő szemszögből tekintsünk. Az is feltételezhető, hogy az olvasók közül lesznek, akik a korábban alkalmazott konfliktuskezelési módszerükön is képesek változtatni.** A kézikönyv tartalmát humoros, fricska jellegű grafikák teszik élővé, az űrlapok és gyakorló feladatlapok elrendezése a fejezetek végén egyszerűvé, élvezetessé teszik az olvasást. A kézikönyv strukturálása, a fejezeteket záró összefoglalók pedig kiemelik az egyes részek által megfogalmazott kérdésköröket. Linda Metcalf *Megoldásközpontú tanítás* című könyve értékes, gyakorlatias, a laikus és szakértő érdeklődők számára is ajánlható kézikönyv, elsősorban a magatartási és viselkedési problémák keltette iskolai konfliktusok megoldására. Összefoglalásként éppúgy, mint a recenzió elején feltett kérdésekre, a

következő gondolatok rajzolódottak ki: a megoldásközpontú alapelv alkalmazható mind a tanítás során felmerülő tanár–diák-konfliktusok, tanulási nehézségek és magatartási problémák esetén, valamint a sajátos nevelési igényű tanulókkal való bánásmódban egyaránt. A megoldás mind a pedagógus, mind a diák számára fontossá válik a stratégia alkalmazásával, így a tanítási-tanulási folyamat is eredményesebb, sikereesebb lehet a résztvevők számára. Ugyan kisebb hangsúllyal, de szerepet szán a szerző a tanári karon belüli problémák, illetve a pedagógusok és szülők kapcsolatának javítási lehetőségére. Végül, de nem utolsósorban e könyv sem húzhat éles határt tanítás és nevelés között, így joggal nevezhető akár nevelési kézikönyvnek is Linda Metcalf bölcs gondolatai, személyiségformáló módszerei miatt.

IRODALOM:

Gordon, Thomas (1990): *T.E.T. – A tanári hatékonyság fejlesztése*. Gondolat Kiadó, Budapest.

KISNÉ BERNHARDT RENÁTA

Tengerdi Antal – Varga László (szerk.) (2009): *A gyermeklét narratívái*. Edu-tech Kiadó, Sopron, 261 p.

„*Gyermekkorunk gyönyörű nyarából / Mi marad meg húsz év távoból?*” – teszi fel olvasóinak a kérdést Sarkady Sándor költő, a soproni felsőfokú óvodapedagógus-képzés 50. évfordulója tiszteletére készült *A gyermeklét narratívái* című tanulmánykötet

nyitóversében. A költői gondolatokban való elmerülés mellett szakmai-tudományos együttgondolkodásra is számot tarthat a fenti témakör, mely az egykor „ártatlan, szent”, napjainkban inkább „tovatűnő, halódó” jelzőkkel illetett gyermekkor, gyermeki lét paradigmáinak áttekintésére indítja a választ keresőket.

A 2009 őszén napvilágot látott kiadvány a Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógia Karán rendezett jubileumi ünneppsorozat keretében Tengerdi Antal és Varga László szerkesztésében, az Edutech Kiadó gondozásában jelent meg. A kötetben szereplő magyar és idegen nyelvű tanulmányok központi kérdésköre a gyermeki lét, melynek narratívái gazdagon tükröződnek a szerzők – a kar oktatóinak – tollából született munkákban. „*Számos szakirodalom foglalkozik a gyermeklét témakörének feltárásával, de kevés olyan munkával találkozhatunk, amely ilyen széles spektrumban mutatja be a 'gyermeklét'-hez kapcsolódó kérdéseket*” – méltatja a kötet értékét Kovács László lektor.

„*Örökké ég a felhők mögött*” – idézi Babits Mihály szavait az alcím, amely nem csupán a jelenkor, de a pedagógiatörténet évszázados „ars poetica”-jaként jeleníti meg az olvasó számára a gyermeklét rousseau-i, fröbéli, Ellen Key-i, vagy épp posztmodern narratíváit.

A fejezetek sorában az első az *Ember, nevelés és társadalom* címet viseli. E triász égisze alatt nevelés- és társadalomtörténeti, pszichológiai, pedagógiai, szociológiai és természettudomá-

nyos megközelítéseket olvashatunk a tudomány egyik alapkérdéséről, az emberi nevelés-formálás-alakítás lehetőségeiről és korlátairól. Az egyre összetettebbnek tűnő kérdés megválaszolásához – inter- és multidiszciplináris szempontokat figyelembe véve – az emberrel foglalkozó társtudományok eddig feltárt eredményeit is felhasználják a szerzők. A nevelés múltat, jelent és jövőt összekötő hídjain teszünk utazást, amelynek során figyelemre méltó tanulmányokat olvashatunk a gyermeknevelés alapköveiről, továbbá a korai német romantika gyermekszemléletéről. Szociológiai nézőpontból vizsgáljuk a gyermekkor és a társadalmi problémák összefüggéseit, felhasználva a gyermekkor szociológiájának eddig feltárt nemzetközi kutatási eredményeit. Izgalmasnak tűnő, a nevelők és a szülők felelősségét is boncolgató olvasmány a média gyermekekre gyakorolt hatásának a vizsgálata, továbbá a környezeti és a multikulturális nevelés napjainkban meglehetősen aktuálisá váló kérdéseinek a több szempontú elemzése. A szakasz záró tanulmányában körvonalazódó „siettetett gyermekek” jelenség arra utal, hogy egyre inkább eltűnőben van a gyermekség és a felnőtté válás közötti természetes határvonal, aminek társadalmi és pedagógiai hatásait és következményeit egyre nagyobb mértékben tapasztaljuk mindennapjainkban.

A második fejezet fókuszában a kutatás áll. A kutatás alapú értelmiségi képzés, a legfrissebb tudományos eredmények gyakorlati alkalmazása, a tanárok, oktatók mesterségbeli tudásá-

nak bővítése a pedagógusképzés minőségének emelését, a pedagógiai kultúra megújítását szolgálja, amely megfelelő szakmai bázis és oktató-kutató attitűd nélkül elképzelhetetlen. A tudományos igényességgel írt tanulmányok olvasása közben bepillantást nyerhetünk a tehetséggondozás aktuális kérdéseibe, olvashatunk a kooperatív tanulásszervezés és -irányítás jelentőségéről, a tanulási eredményt befolyásoló szerepéről, valamint a Madarak és fák napja intézményének történetéről. Megismerhetjük Thomas Bernhard gyermekkorának rekonstrukcióját önéletrajzi írásai alapján, illetve a biblioterápia érzelmi nevelésben betöltött szerepéről is tájékozódhatunk. Izgalmas gondolatokat rejt a gyermekkori nyelvtanulásról és a kisgyermekkori tanulási zavarok elkerülését szolgáló preventív foglalkoztatásról szóló tanulmány.

Jól kiegészíti és színesíti a kötetet a *harmadik fejezet*, amelyben újabb nézőpontok, értelmezések jelennek meg a gyermekkorra, a gyermekekre vonatkozóan, többek között a különböző művészeti ágak és a sport szakembereinek közreműködésével, tágítva és gazdagítva a témához kapcsolódó ismereteket. A válogatásban szereplő műhelytanulmányok, „műhelymunkák” jól érthető és megtapasztalható szituációkra fókuszálnak, és a rögzített jelenségeket egy beavatott nézőpontból vetítik az olvasó elé, így segítve a feltárt gyakorlati problémák megoldását. Az értékes írások között válogatva széles körű érdeklődésre tarthatnak számot a gyermekrajzok elemzésével foglalkozó munkák, amelyek egyfelől

a gyermekrajzokban tükröződő anyakép jellemzőire, sajátosságaira fókuszálva, másrészt a meseillusztrációknak készült gyermeki alkotásokban rejlő különleges értelem, lélek megnyilatkozásait kutatva tárják fel a bennünk kódolt ősképeket. Elgondolkodtató pedagógiai tanulással szolgál a felnőttkori rekreációs sportolás sikerének és a gyermekkori tapasztalatoknak az összefüggéseit vizsgáló munka, amelyben különös hangsúlyt kap az életen át tartó (life-time) sportolás fogalma. A gyermekvédelem területére vezeti el az olvasót az esetkommunikáció jelentőségét feltáró és a specifikus alkalmazás területeit bemutató, illetve a médiában jelenlévő erőszak jogi szabályozását precíz részletességgel feltáró alkotás. *Barnás Ferenc A kilencedik* című regényének pedagógiai-szépirodalmi elemzése az 1950-es, '60-as, '70-es évek magyar társadalmát, az intézményesített elnyomás, keményebb, majd enyhébb diktatúrák korát idézi meg sajátos, gyermeki nézőpontból. A téma igazi kuriózumként vonzza majd az olvasókat.

Összegzésképpen elmondható, hogy a „*A gyermeklét narratívái*” című tanulmánykötet méltó emléket állít a soproni felsőfokú óvodapedagógusképzésnek, amely több mint öt évtizeddel ezelőtt, 1959-ben született meg a „hűség városában”, s elkötelezett oktatói gárdájával szolgálja ma is a nemzetnevelés alapjait jelentő kisgyermekkori nevelés ügyét.

A jelen ismertetőben bemutatott tanulmánykötet joggal tarthat számot nemcsak a pedagógusok és jövőendő

pedagóguskollégák, hanem a szélesebb szakmai és gyakorlati nevelő közönség érdeklődésére is, hiszen a kötetet forgatva, s a legkisebbjeinkre tekintve, remélhetőleg mindannyiunk szívében és lelkében életre kelnek majd a „madár-fütyös” gyermekévek emlékei. „*Régi fénykép; sárgul, mint a pendely, / Néze-*

getjük kopaszodó fejjel. / Érzékeink befelé figyelnek, / Az emlékek frissen csivitelnek: / Fészekalja fiókamadár szól / Gyermekkorunk gyönyörű nyarából.” (Részlet a tanulmánykötet nyitóverséből. Sarkady Sándor: Gyermekkor fénykép)

KISSNÉ ZSÁMBOKI RÉKA